

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/174/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8420200569
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8420200569.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Mariany Muránskej, v právnej veci navrhovateľky V. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. N. XXXX/X, V., proti odporcovi L. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, V., o zvýšenie výživného pre plnoleté dieťa, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 5Pc/1/2020-32 zo dňa 16.7.2020, takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok vo výrokoch II. a IV.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Predmet konania.

1. Predmetom konania je návrh na zvýšenie výživného.

Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol cit.:

„I. Konanie v časti o zaplatenie výživného za obdobie od 01. 04. 2020 do 31. 08. 2020 zastavuje.

II. Mení rozsudok Okresného súdu Kežmarok zo dňa 25. 03. 2014, č. k. 5P/389/2013 - 30, tak, že zvyšuje výživné pre navrhovateľku V. U. zo sumy 100 eur na 150 eur počnúc dňom 01. 09. 2020 vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám navrhovateľky.

III. V prevyšujúcej časti návrh zamieta.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že mal za preukázané, že rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 25.03.2014, č.k. 5P/389/2014-30 bola schválená rodičovská dohoda a odporca bol zaviazaný prispievať na výživu dcéry sumou 100 eur počnúc dňom 01.03.2014 do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Podľa Potvrdenia o štúdiu je navrhovateľkou študentkou L. L. I. Š. U. T. formou denného štúdia. V školskom roku 2019/2020 bola žiačkou 3.ročníka. Štúdium je štvorročné a za riadneho priebehu ho navrhovateľka ukončí v máji 2021. Podľa faktúry č. 10190797 a faktúry č. 10200142 bol na základe Zmluvy o štúdiu navrhovateľke fakturovaný poplatok na šk. rok 2019/2020 a to v celkovej sume 414 eur, každou faktúrou suma 207 eur. Podľa Zmluvy o dielo, ktorej predmetom bola čelustno-ortopedická liečba bola cena diela 950 eur, pričom súčasťou boli aj pokladničné doklady na sumu v celkovej výške 950 eur. Uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 18.11.2015, č.k. 1K/76/2015-25 bolo začaté konkurzné konanie voči dlžníkovi - odporcovi. Uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 28.01.2016, č.k. 1K/76/2015-42 bol na majetok dlžníka - odporcu vyhlásený konkurz, ustanovený správca JUDr. T. a

otvorený malý konkurz. Podľa pracovnej zmluvy odporca pracuje u zamestnávateľa Y. L. Y.. Mzda bola dohodnutá v sume 580 eur mesačne. Podľa priložených dokladov o príjme mal odporca v mesiacoch 1/200, 2/2020 čistú mzdu 570 eur. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne bol odporca od 17.2020 dočasne práceneschopný a od toho času mal nárok na nemocenské v sume 11,2443 eur denne.

4. Na základe zisteného skutočného stavu uzavrel, že výživné pre navrhovateľku bolo naposledy upravené v roku 2014, a to rozsudkom tunajšieho súd 5P/389/2013-30 zo dňa 25.03.2014, ktorým bol odporca navrhovateľke prispievať na výživu sumou 100 eur. Teda od poslednej úpravy uplynulo už 6 rokov, čo je dostatočne dlhý čas, za ktorý došlo k zmene pomerov u navrhovateľky. V tom čase bola navrhovateľka žiačkou základnej školy, navštevovala ZŠ v mieste trvalého bydliska. V súčasnej dobe študuje na súkromnej strednej škole, kde je ročné školné 690 eur. Samotná navrhovateľka sa snaží znížiť náklady na štúdium, nakoľko vzhľadom na dobré študijné výsledky je poberateľkou prospeschového štipendia vo výške 276 eur, pričom o túto čiastku sa znižuje školné. Ako uviedla samotná navrhovateľka, aj v budúcom roku by mala poberať prospeschové štipendium avšak už v nižšej sume, takže ročné školné bude vyššie. Navrhovateľka preukázala súdu, že toho času nie je schopná sama sa živiť, pretože študuje, nemá žiaden príjem. Súd skúmal osobné a majetkové pomery odporcu, z ktorých vyplynulo, že jeho priemerný mesačný príjem činí čiastku 580 eur, teda súd mal dostatočne preukázané, že jeho majetkové pomery odôvodňujú priznať vyššie výživné pre navrhovateľku. Odporca sa stará len sám o seba, iný vyživovaciú povinnosť a z príjmu, ktorý preukázateľne dosahuje, by mal byť schopný s prihliadnutím na § 75 ods. 1 ZR prispievať dcére na výživu takou sumou, aká je vo výroku tohto rozsudku. Ako milujúci rodič by mal vyvinúť maximálnu snahu k tomu, aby svojej dcére mohol poskytovať primerané výživné zodpovedajúce jej potrebám, pokiaľ s ňou nežije v spoločnej domácnosti a osobne sa o ňu nestará. Súd poukazuje na to, že cieľom výživného je zvyšovať mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že pred potreby rodiča kladie zákon potreby dieťaťa, preto každý rodič má v prvom rade zabezpečiť výživu. Taktiež tvrdenia odporcu ohľadom nečinnosti správcu nemôžu byť na ťarchu dieťaťa pri rozhodovaní o zvýšení výživného. Zároveň výživné je prednostná pohľadávka a cieľom výživného je zvyšovať mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že pred potreby rodiča kladie zákon potreby dieťaťa, preto každý rodič má v prvom rade zabezpečiť výživu dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na svoje potreby. Preto súd zmenil rozsudok OS Kežmarok zo dňa 25.03.2014, č.k. 5P/389/2013-30 a zvýšil výživné pre navrhovateľku, avšak nie v takej výške ako požadovala. Výživné zvýšil zo sumy 100 eur na sumu 150 eur a v prevyšujúcej časti súd návrh zamietol. Súd považoval za dôvodné pristúpiť k zohľadneniu hornej hranice percentuálneho podielu vyživovacej povinnosti odporcu voči navrhovateľke. Poukazujúc na potvrdenia o príjme i vyjadrenia odporcu 25% z čistého potenciálneho príjmu otca predstavuje 145 eur, čo takmer zodpovedá výživnému, tak ako rozhodol súd.

5. Poukázal na ust. § 75, ods.1, § 78, ods. 1 § 62, ods. 1,2,3,4,5 Zákona o rodine.

6. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP a žiadnemu účastníkovi náhradu trov nepriznal.

Obsah odvolania

7. Proti výroku II. rozsudku podal odvolanie odporca. Je v konkurznom konaní, ktoré trvá od roku 2015, musí správcovi odvádzať pravidelne sumu 50€ mesačne. Dcére platí výživné od roku 2014 vo výške 100€ mesačne. Nakoľko súdu zdokladoval môj príjem, ktorý sa pohybuje na hranici minimálnej mzdy a mesačne platí uvedené platby, nezostáva mu ani životné minimum na moje živobytie. Uvedeným rozsudkom by sa dostal do dlhov a tiež do rozporu so zákonom, pretože by nemal ako plniť toto súdne rozhodnutie.

8. Navrhovateľka vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie otca bolo podané včas, oprávnenou osobou - účastníkom konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, preskúmal napadnuté rozhodnutie postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že rozsudok súdu je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 zákona č. 160/ 2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) .

10. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu v čase rozhodovania súdu bolo potrebné mať na zreteli ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine a § 231 CSP, ktorý je vyjadrením zásady *clausula rebus sic stantibus*. Rozsudok ukladajúci povinnosť plniť v budúcnosti splatné dávky alebo splátky možno zmeniť, ak sa podstatne zmenili pomery, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď nastala podstatná zmena pomerov. Hmotnoprávna podmienka zmeny súdneho rozhodnutia o výživnom je upravená v ustanovení § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Podľa tohto ustanovenia dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Aby súd teda mohol vo veci výživného rozhodnúť inak, nevyhnutnou podmienkou je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť ku všetkým skutočnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, avšak len vtedy môžu byť dôvodom pre zmenu o vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Právne relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvale, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom. Podľa § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. zákona o rodine (ďalej len „ZoR“) pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Podľa § 78 ods. 1 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Podľa § 78 ods. 3 ZoR pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

11. Zákon o rodine v ustanovení § 78 ods. 1 vymedzuje kritériá, ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami.

12. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je daná priamo zo zákona a trvá do doby, kým deti nie sú schopné sa sami živiť. Základným hmotnoprávnym kritériom pre vznik práva na výživné oprávneného je danosť jeho potreby (tzv. stav odkázanosti na výživu), resp. neschopnosť sám sa živiť. Samotné kritérium neschopnosti sám sa živiť je potrebné definovať tak, že oprávnený nedisponuje žiadnym vlastným príjmom, alebo disponuje príjmom tak nízkym, že nepostačuje pokryť jeho potreby. Schopnosť samostatne sa živiť znamená, že dieťa je schopné samostatne uspokojovať všetky svoje potreby, a to hmotné, kultúrne a ďalšie vrátane potreby bytovej z trvalého príjmu finančných prostriedkov, z ktorých svoje potreby uhrádza. Zákon o rodine v ustanovení § 78 ods. 1 vymedzuje kritériá, ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami.

13. Výživné má zabezpečiť také materiálne podmienky pre telesný a duševný vývoj dieťaťa, v akých by sa dieťa nachádzalo, keby žilo v harmonickej spoločnej domácnosti svojich rodičov. Výživné pre mal. dieťa má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov, a o toto právo nemôže byť ukraované.

14. Otec v odvolaní namieta, že súd pri svojom rozhodnutí nezohľadnil, že je v súčasnosti v konkurznom konaní a jeho príjem, ktorý je na úrovni minimálnej mzdy nedokáže pokryť výživné vo výške určenej súdom.

15. Odvolací súd v prvom rade zdôrazňuje, že v zmysle platnej zákonnej úpravy je výška výživného otázkou individuálneho posúdenia v každom prejednávacom prípade. Napriek uvedenému, vychádzajúc z rozhodovacej praxe súdov v poslednom období by sa výživné zamestnaného rodiča malo pohybovať v rozpätí 20 - 30% jeho priemerného čistého mesačného príjmu (samozrejme s možnosťou rôznych

modifikácií najmä v závislosti na počte vyživovacích povinností či potrebách jednotlivých výživou oprávnených, ale aj povinných osôb). Hoci na území SR neexistuje tabuľková úprava výšky výživného, z ktorej by bolo možné vychádzať, je možné ako pomocné kritérium vzhľadom na podobnosť právneho prostredia pri určovaní jeho výšky zobrať do úvahy materiál Ministerstva spravodlivosti ČR z roku 2010 pod názvom „Doporučená výchozí rozmezí pro stanovení výše výživného za účelem sjednocení rozhodovací praxe soudů v otázkách výživného na nezaopatřené děti“ (<https://justice.cz/web/msp?clanek=opatrovnicka-agenda>), podľa ktorého vekovej kategórii oprávneného dieťaťa nad 18 a viac rokov zodpovedá 19 - 25 % čistého príjmu povinného rodiča. Je stanovená spodná a horná hranica, pričom spodná hranica bude využitá najmä v prípadoch, kedy povinný má viac ako jednu vyživovaciu povinnosť.

16. V prejednávanom prípade príjem otca predstavuje jej priemerný mesačný príjem zo zamestnania sumu 580 Eur. Kritériám uvedeným v predchádzajúcom odseku podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedá stanovenie výživného vo výške 150Eur mesačne, ktoré predstavuje 25,86 % čistého príjmu otca, čo aj pri zohľadnení skutočnosti, že otec nemá ďalšiu vyživovaciu povinnosť zodpovedá podľa názoru odvolacieho súdu zákonným kritériám, ktorého výška je v danom prípade na hornej hranici rozsahu doporučeného rozmedzia pre jej určenie.

17. Otec namieta, že súd pri rozhodovaní o výživnom nezohľadnil, že voči jeho osobe prebieha konkurzné konanie. Okolnosť, že na jeho majetok otca bol vyhlásený konkurz, nie je pre rozhodnutie o výživnom právne významný, nakoľko kritériá posudzovania možností, schopností a majetkových pomerov rodiča vyplývajú z ustanovení Zákona o rodine, konkrétne § 62 a § 75 Zákona o rodine, pričom je potrebné podotknúť, že pohľadávka dieťaťa na výživné vrátane príslušenstva takejto pohľadávky je oddĺžením nedotknutá pohľadávka podľa § 166c ods. 1 písm. e/ zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v platnom znení. Vyhlásenie konkurzu na majetok povinného rodiča takto nemá žiaden vplyv na plnenie vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu a rozhodnutie konkurzného súdu o splnení podmienok pre vyhlásenie konkurzu (oddĺženia fyzickej osoby) nemôže byť dôkazom o objektívnej neschopnosti rodiča plniť si vyživovaciu povinnosť, keďže podmienky vyhlásenia konkurzu sú zásadne iné ako kritériá pre posudzovanie možností, schopností a majetkových pomerov rodiča vyplývajúce zo Zákona o rodine.

18. Za daného stavu odvolací súd nevzhladol opodstatnenosť podaných odvolacích dôvodov. Súd prvej inštancie dospel pri rozhodovaní k správny skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil, preto odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

19. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).